

บทที่ ๑

บทนำ

ความสำคัญของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย

บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยแห่งแรกเพิ่งเริ่มดำเนินการได้เพียงปีเศษ จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับกิจการค้าในประเทศไทย แม้ว่าในต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น จะได้ดำเนินการด้านนี้และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากเป็นเวลานานมาแล้วก็ตาม แต่ในประเทศไทยไม่ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการ เนื่องจากรัฐบาลยังไม่ได้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังเท่าที่ควร

บริษัทการค้าระหว่างประเทศ (International Trading Companies) หรือเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามประเภทของกิจการ เช่น General Trading Companies, Specialized Trading Companies หรือ Integrated Trading Companies หมายถึง "บริษัทการค้าขนาดใหญ่ที่มุ่งดำเนินการธุรกิจการค้าระหว่างประเทศทั้งในด้านส่งออกและนำสินค้าเข้าหลายชนิด และเกี่ยวข้องกับหลายตลาด โดยใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก พร้อมด้วยการบริหารที่มีประสิทธิภาพ"^๑

/ลักษณะสำคัญของบริษัทการค้าระหว่างประเทศอาจสรุปได้ดังนี้

๑. ดำเนินกิจการทางด้านการส่งออกและนำเข้าสินค้าหลายชนิด (Great Diversity of Commodities) คือ ค้าตั้งแต่วัตถุดิบไปจนถึงสินค้าสำเร็จรูป รวมทั้งการบริหารการลงทุนขนาดใหญ่ในต่างประเทศ บริษัทเหล่านี้จะค้าสินค้าต่าง ๆ เป็นจำนวนหลาย ๆ ชนิด ซึ่งเท่ากับช่วยกระจายความเสี่ยงในการลงทุนให้กับบริษัทเป็นอย่างดี

๒. มีตลาดส่งออกหลายประเทศ บริษัทเหล่านี้มักจะมีสาขาของตนในประเทศต่าง ๆ เพื่อประกอบธุรกิจการค้าของตน

๓. มีระบบป้อนข้อมูล และข่าวสารผ่านเครื่องโทรเลขระหว่างสาขาที่อยู่ในต่างประเทศ

^๑Isamu Fukuchi and Yoshiaki Seta, The Unique World of the Sogo Shosha (Tokyo: Marubeni Co., 1978), p. 1.

กับบริษัทแม่ของตนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ทำให้ทราบสภาพความเคลื่อนไหวของสภาพตลาด การค้า ตลอดจนความต้องการของประเภทสินค้าหรือโอกาสในการลงทุน และในบางกรณีก็แจ้ง ข้อมูลทางด้านสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศนั้น ๆ เพื่อให้บริษัทแม่ได้รับ ทราบเพื่อจะได้วางแผนทางการค้าให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งจะเป็นผลดียิ่งยิ่ง ต่อการประกอบธุรกิจของตน

๔. มีแหล่งเงินทุนขนาดใหญ่พร้อมที่จะให้เครดิตโดยไม่จำกัดจำนวน ส่วนใหญ่บริษัทการค้าระหว่างประเทศมักจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับธนาคาร หรือสถาบันทางการเงินหรือมีคณะที่ปรึกษาหรือสถาบันทางการเงิน ก็จะเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ด้วย

๕. มีความชำนาญในการประกอบธุรกิจในด้านการส่งออกและนำเข้า โดยอาศัยประสบการณ์ที่สะสมและการเก็บข้อมูลไว้อย่างมีระบบแบบแผนและต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลายาวนาน

๖. ได้เข้าไปดำเนินธุรกิจในสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านการก่อสร้างขนาดใหญ่ การพัฒนาด้านพลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการกระจายสินค้าชนิดต่าง ๆ การหัตถกรรม ตลอดจนการพัฒนาชนบท ซึ่งทำให้มีการลงทุนอย่างกว้างขวางในด้านต่าง ๆ

บริษัทการค้าระหว่างประเทศมีหน้าที่ขั้นพื้นฐานพอแยกได้เป็นหลักใหญ่ ๆ ๒ ประการคือ

๑. ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทางการค้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย และให้บริการทางการค้าเพื่อก่อให้เกิดความสะดวกทางการผลิตและความรวดเร็วในการเคลื่อนย้ายสินค้า

๒. ทำหน้าที่ขยายบทบาทการเป็นสื่อกลางทางการค้าอื่น ๆ ได้แก่การพัฒนาการไหลเวียนทางการค้า (Trade Flows) โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเพิ่มอุปสงค์และอุปทานสินค้านั้น ๆ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การวางระบบการจัดการ การจัดองค์การ การควบคุมคุณภาพของสินค้า และการให้ข่าวสารต่าง ๆ แก่ผู้ผลิต การพัฒนาแหล่งผลิต การติดต่อค้าขายให้กับประเทศอื่น (Offshore Trade)

ความสำเร็จของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของผู้หนึ่งทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่กำลังพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เช่น เกาหลีใต้และไต้หวัน นำไปใช้และได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดี เช่นเดียวกันและทำให้บริษัทการค้าขนาดใหญ่หลายบริษัทในประเทศไทยเริ่มสนใจวิธีการของบริษัทการค้าระหว่างประเทศ รัฐบาลก็เริ่มให้ความสนใจที่จะให้การสนับสนุน เพราะได้เล็งเห็นความสำคัญว่า วิธีการค้าในรูปแบบบริษัทการค้าระหว่างประเทศจะเป็นเครื่องมือที่เร่งรัดการส่งสินค้าออกไป

ขายยังต่างประเทศสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศ ช่วยส่งเสริมการมีงานทำโดยการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกไปยังตลาดในต่างประเทศและก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น เพิ่มผลผลิตที่เป็นสินค้าออกซึ่งทำให้เงินตราต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น ช่วยแก้ปัญหาดุลการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่องการจัดการและการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

๑. เพื่อศึกษาถึงการจัดการของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยแต่ละแห่งที่กำลังดำเนินงานในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย
๓. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของ บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย
๔. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย
๕. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาด้านการจัดการและการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยจะได้รับประโยชน์สรุปได้ดังนี้

๑. เพื่อให้ทราบถึงการจัดการของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยแต่ละแห่งที่กำลังดำเนินงานในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยในการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๒. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย เป็นการส่งเสริมให้ผู้สนใจที่จะประกอบกิจการทางด้านนี้มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการจัดตั้ง

เงื่อนไข การขอส่ง เสริมสิทธิและผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อสนับสนุนให้ผู้ลงทุนในบริษัทการค้า
ระหว่างประเทศของไทยเพื่อการส่งออกมากยิ่งขึ้น

๓. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์
แก่บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยที่กำลังพัฒนาและกำลังเจริญต่อไปในโอกาสข้างหน้า อาจ
ประสบปัญหาในลักษณะเดียวกัน

๔. เพื่อเป็นแนวทางแก่รัฐบาลในการกำหนดนโยบายและช่วยเหลือในการดำเนินงานแก่
กิจการด้านนี้

ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบริษัทการค้าระหว่างประเทศของต่าง
ประเทศที่มีผู้ศึกษาไว้บ้างแล้ว เป็นการศึกษาอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการณ์โดยทั่วไป
สำหรับนำมาประกอบการพิจารณาในการนำมาใช้ในประเทศไทย

ในปัจจุบันบริษัทที่ได้ยื่นขอบัตรส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อขอจัดตั้ง
บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยมีรวม ๑๑ บริษัท^๑ แต่เนื่องจากบริษัทการค้าระหว่างประเทศ
ของไทยเพิ่งเริ่มดำเนินกิจการได้เพียงปีเศษ ดังนั้นจึงมีเพียง ๒ บริษัทคือ บริษัทค้าสากลซีเมนต์ไทย
จำกัด และบริษัทเท็กซ์ปอร์ตอินเตอร์เนชันแนล จำกัด ที่ได้ดำเนินงานและมีผลงานที่สามารถศึกษาได้

ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้คือ บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยโดยเน้นที่กิจการที่
ได้รับการส่งเสริมและขอใช้สิทธิในการส่งเสริมเพียง ๒ บริษัทคือ บริษัทค้าสากลซีเมนต์ไทย จำกัด
และบริษัทเท็กซ์ปอร์ตอินเตอร์เนชันแนล จำกัด เพื่อศึกษาถึงการจัดการและการดำเนินงานแต่ละแห่ง
ที่จะพอเป็นแบบอย่างของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยได้

อนึ่ง การวิเคราะห์ปัญหาบางอย่างผู้เขียนได้พบอุปสรรคบางประการเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ เพราะบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยเพิ่งเปิดดำเนินงาน ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ จึงยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร การวิเคราะห์ปัญหาที่จะต้องใช้อุณหภูมิประกอบจึงไม่สามารถกระทำได้

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาวិทยานิพนธ์นี้ สามารถจำแนกแหล่งที่มาของข้อมูลได้ดังนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการสัมภาษณ์จากพนักงานระดับบริหารของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย เจ้าหน้าที่ของสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ธนาคารแห่งประเทศไทย ศูนย์บริการส่งออก และบุคคลในวงการการค้าระหว่างประเทศตามรายละเอียดดังนี้

<u>บริษัท/หน่วยงาน</u>	<u>ผู้ให้สัมภาษณ์</u>	<u>ตำแหน่ง</u>	<u>วันที่สัมภาษณ์</u>
๑. บริษัท ซี.พี.อินเตอร์เทรด จำกัด	คุณเจสสิยา สุวรรณภักดี	กรรมการรองผู้จัดการ	๑ ก.พ. ๒๓
๒. บริษัทค้าสากลซีเมนต์ไทย จำกัด	คุณปรีดา ชนะนิกร	รองกรรมการผู้จัดการ	๔ ก.พ. ๒๓
๓. บริษัท เท็กซัสพอร์ตอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด	คุณปทุมณี ปทุมศรี	กรรมการผู้จัดการ	๑๑ ก.พ. ๒๓
๔. ธนาคารแห่งประเทศไทย	คุณพูนสิน เจริมพงศ์	เศรษฐกร ๕	๑๘ ก.พ. ๒๓
๕. ศูนย์บริการส่งออก	คุณชวนพิศ ใจกว้าง	นักวิชาการพาณิชย์ ๕	๒๐ ก.พ. ๒๓
๖. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	คุณเปรมศรี เกตุวงศ์	ผู้อำนวยการกองแผนงาน	๒๒ ก.พ. ๒๓
๗. บริษัท ซี.พี.อินเตอร์เทรด จำกัด	คุณโคธิชิ อิบิโต	ที่ปรึกษาพิเศษ	๒๕ ก.พ. ๒๓
๘. คณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP)	คุณแขงซุน ลี	ที่ปรึกษาพิเศษ	๒๗ ก.พ. ๒๓

นอกจากนี้ได้สัมภาษณ์พนักงานบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทยและบุคคลในวงการค้าระหว่างประเทศ รวมบุคคลที่สัมภาษณ์ทั้งหมด ๒๐ ท่าน

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น

- พระราชบัญญัติ ประกาศต่าง ๆ และเอกสารจากหน่วยงานทางราชการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ศูนย์บริการส่งออก ธนาคารแห่งประเทศไทย
- เอกสารที่เกี่ยวกับบริษัทการค้าระหว่างประเทศในต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน
- ค้นคว้าจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสารการวิจัย บทความและข่าวในวารสาร และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทการค้าระหว่างประเทศ
- หนังสือ รายงาน เอกสารอ้างอิงของเอกชน เช่น บริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย

การเสนอเรื่อง

วิธีการเสนอเรื่องแยกได้เป็น ๖ บทด้วยกันคือ

บทที่ ๑ บทนำ กล่าวถึงความสำคัญของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย โดยทั่วไป วัตถุประสงค์ของการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตของการศึกษาและวิธีการศึกษา

บทที่ ๒ กล่าวถึง ประเภทของบริษัทการค้าระหว่างประเทศในต่างประเทศและการพัฒนาบริษัทการค้าระหว่างประเทศในญี่ปุ่นและเกาหลีใต้และกล่าวถึงลักษณะของธุรกิจ ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและวิธีแก้ไขของบริษัทการค้าระหว่างประเทศในประเทศทั้งสองดังกล่าว เพื่อให้ทราบแนวทางและวิธีดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศในต่างประเทศ

บทที่ ๓ กล่าวถึงลักษณะการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย สาเหตุและวิธีการจัดตั้ง เงื่อนไขและสิทธิผลประโยชน์ที่ได้รับและผลจากการจัดตั้งบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย

บทที่ ๔ กล่าวถึงการจัดการและการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย ในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย การวางแผน การจัดโครงสร้างขององค์กร การปฏิบัติขั้นดำเนินงาน การควบคุม ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและวิธีแก้ไข

โดยศึกษาตัวอย่างจากบริษัทค้าสากลซิเมนต์ไทย จำกัด และบริษัทเท็กซัสปอร์ตอินเตอร์เนชันแนล จำกัด เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ ๕ กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย

บทที่ ๖ กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

อุปสรรคเหล่านี้ ตลอดจนข้อเสนอแนะมาตรการในการส่งเสริมบริษัทการค้าระหว่างประเทศของไทย ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม สิทธิผลประโยชน์ที่บริษัทการค้าระหว่างประเทศได้รับโดยระบุ ถึง เหตุผลในมาตรการแต่ละกรณีและสรุปผลจากการศึกษา